

PRINCIPESA ILEANA A ROMÂNIEI ȘI PĂRINTELE
ARSENIE BOCA
PRINCESS ILEANA OF ROMANIA AND FATHER
ARSENIE BOCA

Nicoleta Petcu*

Abstract

In the 1940s, Princess Ileana of Romania, Archduchess of Austria, met Father Arsenie Boca, the Abbot of the *Brancoveanu* Monastery from Sambata de Sus, who was considered by his parishioners a saint even prior to his death.

The work presents information regarding the relationship of Princess Ileana, future abbess herself, with Father Arsenie Boca, whom she met either at the *Brancoveanu* Monastery from Sambata de Sus, on the occasion of the re-consecration of *Sfanta Treime* Church (*Holy Trinity* Church) from Brasov-Tocile, or as a result of the Princess's invitations to Bran Castle and to her home located in Baneasa Neighborhood in Bucharest. Some of the information presented in this work has never been published before – for example, Father Arsenie Boca's note from August 31st, 1946 in the journal of the Bran camp organized for the girl student refugees from Bessarabia.

Keywords: Princess Ileana of Romania, Father Arsenie Boca, Bran Castle, *Brancoveanu* Monastery from Sambata de Sus.

Ideea acestei lucrări a apărut odată cu prilejul întâlnirii din 11 iulie 2009 pe care am avut-o în satul Hățăgel, comuna Densuș, județul Hunedoara, cu Preasfințitul părinte Daniil Stoenescu, episcop-loțșitor al Episcopiei *Daciei Felix*, ucenic al părintelui Arsenie Boca, care mi-a relatat că părintele Arsenie a fost ca o lumină în viața principesei Ileana a României.

În procesul-verbal de interogatoriu al Securității regimului comunist, din 11 octombrie 1955, profesorul Nichifor Crainic, care a suferit mulți ani de pușcărie la Aiud, mărturisea că părintele Arsenie Boca „este un călugăr de o reală valoare spirituală, care s-a făcut foarte cunoscut în părțile ardelenе, prin viața lui personală riguros morală, prin predicile lui de o mare putere de influență asupra sufletelor și printr-o pătrunzătoare artă de a lămuri stările de psihologie religioasă și de a da

---

* Muzeograf, Muzeul Național Bran.

sfaturi duhovnicești”¹. După terminarea studiilor la Academia Teologică „Andrei Șaguna” din Sibiu, care au durat din 1929 până în 1933, unde se remarcă pe lângă aprofundarea studiilor teologice „cu o voință puternică și prin preocupări ascetice remarcabile”², tânărul Zian Boca, viitorul părinte Arsenie Boca, se înscrie la Academia de Arte Frumoase din București. Aici l-a avut profesor pe maestrul Costin Petrescu, care i-a încredințat pictarea scenei cu Mihai Viteazul de la Ateneul Român³. Audiază și cursurile de anatomie ale cunoscutului profesor Francisc I. Rainer, iar la Facultatea de Teologie participă la cursurile de mistică creștină predate de profesorul Nichifor Crainic. La 29 septembrie 1935, conform mărturiei părintelui Veniamin Tohăneanu, a fost hirotonit ca diacon celibatar⁴. În 1939 a plecat la Muntele Athos⁵, pentru cunoașterea picturii bizantine și monahismului athonit. A intrat în monahism în 1940 la mănăstirea de la Sâmbăta de Sus, primind numele de Arsenie, iar la 10 aprilie 1942 a fost hirotonit preot (ieromonah) și așezat stareț⁶. După această dată și-a început activitatea de duhovnic, producându-se în scurtă vreme marea mișcare duhovnicească de la Mănăstirea *Brâncoveanu* de la Sâmbăta de Sus, „de răsunet adânc, atât în rândurile țărănimii, cât și ale intelectualilor”⁷. După instaurarea regimului comunist, lucrarea de redeșteptare de la Sâmbăta a fost considerată subversivă, autoritățile încercând să-i pună capăt, fără însă a reuși. Părintele Arsenie Boca a fost acuzat de activități legionare, fiind reținut de Securitatea comunistă și arestat de mai multe ori. A fost dus în lagărele de muncă de la Ocnele Mari și de la Canalul Dunăre-Marea Neagră, dar de fiecare dată au trebuit să-l elibereze. Părintele s-a identificat cu locurile de pedeapsă: Prislop, Schitul Maicilor din București, Drăgănescu, Așezământul de la Sinaia. Începând din 1959 și până la trecerea la cele veșnice (28 noiembrie 1989), părintele a fost exclus din rândul clerului, îndepărtare care a însemnat o mare pierdere pentru biserica ortodoxă. Astăzi, toți cei care îl iubesc se duc la mormântul său de la Mănăstirea Prislop, întotdeauna împodobit cu flori, aprind o lumânare, îngenunchează, sărută crucea de lemn și își îndreaptă rugăciunile către părintele Arsenie și Dumnezeu.

¹ Apud *Părintele Arsenie Boca, obiectivul „Bratu”*, Studiu introductiv de Vasile Manea, Cluj-Napoca, Editura Patmos, 2009, p. 39.

² Pr. Nicolae Streza, *Mărturii despre părintele Arsenie Boca*, Iași, Editura „Credința strămoșească”, 2007, p. 15.

³ *Părintele Arsenie Boca, mare îndrumător de suflete din secolul XX. O sinteză a gândirii Părintelui Arsenie Boca în 800 de capete*, cuvinte de prețuire de Arhimandritul Teofil Păriaian de la Mănăstirea Brâncoveanu - Sâmbăta de Sus, Cluj-Napoca, Editura Teognost, 2002, p. 14.

⁴ *Ibidem*, p. 17.

⁵ Vezi Preot Streza Nicolae Zian, *Catisme ale părintelui Arsenie Boca pe Muntele Athos*, Iași, Editura „Credința strămoșească”, 2008.

⁶ Pr. Nicolae Streza, *op.cit.*, p. 16.

⁷ Apud *Părintele Arsenie Boca, obiectivul „Bratu” (...)*, p. 40.

Potrivit unui informator al Securității, părintele Arsenie Boca era „considerat de credincioși un *sfânt*, ceea ce face să vină la acea mănăstire foarte mulți credincioși din diferite regiuni ale țării, care stau acolo vreo două-trei zile, dormind prin grajduri, colibe etc., iar după ce sunt blagosloviți pleacă acasă”⁸. Faima părintelui Arsenie Boca era cunoscută în toată țara, acesta fiind prețuit nu doar de mulțimea credincioșilor de rând, ci și de arhiducesa Ileana de Austria, fiica reginei Maria a României și a regelui Ferdinand I al României. Potrivit relatărilor lui Dan Lucinescu, „în perioada duhovnicească de la Sâmbăta, părintele Arsenie Boca a primit aprobarea în 1942, din partea mitropolitului Nicolae Bălan, de a se duce la castelul Bran, unde se afla principesa Ileana, sora regelui de tristă amintire, Carol al II-lea”⁹.

Din 1938, după trecerea la cele veșnice a reginei Maria a României, principesa Ileana a României, arhiducesă de Austria, moștenește castelul Bran și celelalte clădiri și terenuri ale domeniului regal de la Bran, locuind la castel între 1944 și 1947, împreună cu familia sa: arhiducele Anton de Habsburg, duce de Toscana, și cei șase copii ai lor: Ștefan, Maria-Ileana (Minola), Alexandra (Sandi), Dominic (Niki), Maria-Magdalena (Magi) și Elisabeth (Herzi).

Despre vizitele părintelui Arsenie Boca la castelul Bran amintește și teologul Nichifor Crainic în timpul anchetei penale din 11 octombrie 1955, care susținea că părintele „a fost invitat în toamna 1944 sau iarna 1944-1945 de Arhiducesa Ileana la castelul familiei regale de la Bran, unde ea conducea un spital. Scopul acestei invitații a fost ca să se informeze mai îndeaproape de[spre] mișcarea spirituală de la mănăstire și să[-l] cunoască personal pe Arsenie, despre care se vorbea așa de mult în acea vreme”¹⁰. Părintele Nicolae Streza, în cartea *Mărturii despre părintele Arsenie*, povestește despre prima întâlnire a principesei Ileana a României cu părintele Arsenie Boca la Mănăstirea *Brâncoveanu* de la Sâmbăta de Sus, care s-a petrecut după restaurarea mănăstirii, la începutul vieții monahale a părintelui Arsenie. Informația a fost preluată de la administratorul Ioan, un tânăr la acea vreme, din părțile Nășăudului, numit de mitropolitul Nicolae Bălan să-l ajute pe părintele Arsenie în diferite probleme materiale ale mănăstirii. Întâmplarea are loc într-o zi de vară, când cei doi se aflau la lucru în grădina de zarzavaturi și au auzit dinspre mănăstire mai multe împușcături. După ce îl trimite pe Ioan să vadă ce se întâmplă, părintele, îmbrăcat într-o rasă de pânză albă, puțin murdară, s-a dus personal spre grupul de militari care împușcau pe deasupra lacurilor peștii ce săreau din apă după musculițe. Lângă primul lac, pe terasa zidită, amenajată cu o masă mare de lemn și bănci împrejur, la umbra salciei pletoase, era un grup de doamne, printre care și principesa Ileana a României. După ce părintele

⁸ *Ibidem*, p. 20.

⁹ Dan Lucinescu, *Părintele Arsenie Boca, un sfânt al zilelor noastre*, București, Editura Sij, 2009, p. 29.

¹⁰ Apud *Părintele Arsenie Boca, obiectivul „Bratu”* (...), p. 45-46.

salută și întreabă ce se întâmplă, are loc o discuție în limba franceză, provocată de una dintre doamne, care a zis către celelalte: „Cine este călugărașul acesta?”. Princesesa Ileana, auzind răspunsul părintelui că este starețul Mănăstirii *Brâncoveanu*, și-a cerut scuze pentru cele ce se întâmplă și a spus că ei sunt un grup în frunte cu regele Mihai și au venit să vadă mănăstirea¹¹.

În comparație cu aceste mărturii, în procesul-verbal de interogatoriu al Securității, din 5 octombrie 1955, părintele menționează că a cunoscut-o pe princesesa Ileana abia în vara anului 1947, când Domnița a venit la mănăstirea de la Sâmbăta de Sus, cu scopul de a cunoaște mănăstirea, să îl cunoască pe părintele Arsenie Boca și să-i asculte predicile¹². La Mănăstirea *Brâncoveanu*, părintele a condus-o pe Domnița la apartamentul mitropolitului Nicolae Bălan. Princesei Ileana i-au plăcut aranjamentul mănăstirii și peisajul și l-a invitat pe părintele Arsenie Boca la castelul Bran, unde avea locuința. Deoarece părintele nu putea să meargă decât cu aprobarea mitropolitului Nicolae Bălan, arhiducesa Ileana s-a angajat să-i obțină învoirea. După aproximativ două săptămâni, princesesa Ileana a revenit la Mănăstirea *Brâncoveanu* de la Sâmbăta de Sus și, cu aprobarea mitropolitului Nicolae Bălan, părintele Arsenie Boca a fost luat și dus la castelul Bran unde a stat cam o săptămână¹³.

Princesesa Ileana a României a fost de mai multe ori la mănăstirea de la Sâmbăta de Sus, unde, ca o bună creștină, făcea și donații. Într-o duminică, după sfârșitul Sfintei Liturghii, părintele a arătat credincioșilor niște perdele din brocart auriu, dăruite de princesesa Ileana și instalate la ușile diaconești, lipsite pe atunci de uși lucrate în lemn¹⁴.

La castelul Bran, părintele Arsenie Boca a fost în mai multe rânduri și stătea o săptămână, două săptămâni sau mai puțin de o săptămână¹⁵. Când era la castel părintele ținea predici cu caracter religios în fața princesei Ileana, a unor doamne din anturajul Domniței, cât și în fața unor surori din spital sau medici. I-a cunoscut pe Mariana Ciolan, probabil soră medicală la spital, pe doctorul Radu Pușcariu, medicul primar al spitalului, pe doctorul Bădilă sau Badillo (cum îl numea princesesa Ileana în memoriile sale), student în ultimii ani de medicină din Cluj, care învăța limba germană la castel. Despre acesta părintele Arsenie credea că era legionar, urmărit de organele de stat, numele de Bădilă primindu-l la castel. Tot fugar îl considera și pe farmacistul Herman, care stătea tot timpul în interiorul farmaciei. La castelul Bran a cunoscut-o și pe regina Elena, cu care a avut discuții

¹¹ Pr. Nicolae Streza, *op.cit.*, p. 375-376.

¹² Apud *Părintele Arsenie Boca, obiectivul „Bratu”*, „Studiu introductiv” de Vasile Manea, Cluj-Napoca, Editura Patmos, 2009, p. 79-80.

¹³ *Ibidem*, p. 80.

¹⁴ Pr. Nicolae Streza, *op.cit.*, p. 376.

¹⁵ Apud *Părintele Arsenie Boca, obiectivul „Bratu”*, „Studiu introductiv” de Vasile Manea, Cluj-Napoca, Editura Patmos, 2009, p. 80-81.

referitoare la starea sănătății ei. În afară de predici, părintele tâlmăcea anumite părți din *Scriptură* și răspundea la diferite întrebări care i se puneau în legătură cu credința¹⁶.

Din 1945 până în 1947, în timpul verii se organizau la Bran tabere conduse de foste secretare de la Asociația Creștină a Femeilor Române pentru studentele și elevele de liceu refugiate din Basarabia¹⁷. De exemplu, în luna august 1947 tabăra cuprindea 150 de tinere coordonate de A. Manoliu (directoarea taberei), Natalia Slivici, Vasi Paraschivescu, Alice Voinescu și doamna Popescu¹⁸. Aceste tabere funcționau în paralel cu tabăra A.C.F.R. din Bran¹⁹, fiind adăpostite în clădirea „Gimnaziului Mixt Bran”, care din 17 februarie 1946 se va numi Liceul „Domnița Ileana”²⁰, unde băncile din clase erau depozitate în pod, iar sălile erau amenajate cu paturi de la spital, și în casele învecinate care erau disponibile. „Aproape toate aceste fete erau orfane care știau că părinții lor fuseseră uciși – de multe ori chiar sub ochii lor – sau care își văzuseră părinții deportați în timpul anexării Basarabiei din 1941. Inițial fuseseră sub protecția Ministerului Educației și Ministerului Muncii și studiau cu burse, dar acum erau într-un pericol continuu de a fi revendicate de către ruși ca cetățene sovietice și *repatriate* în lagăre de muncă sau mai rău”²¹, mărturisea principesa Ileana în memoriile sale. Impresionată de sărăcia și mizeriile existenței acestor suflete, arhiducesa Ileana, fiind bună prietenă cu conducătoarea taberei și ajutând la instalarea fetelor în tabără, a făcut tot ce i-a stat în putință pentru ele, privind proviziile, hainele și asistența medicală de la spital. Programul taberelor cuprindea excursii în împrejurimi, focuri de tabără aprinse pe Valea Turcului, în spatele Spitalului *Inima Reginei*, participări la slujbele religioase din biserica arhiducesei Ileana sau la biserica din satul Poarta, pelerinaje la mormântul inimii reginei Maria, vizite la castelul Bran sau la târgul din Bran organizat de Sf. Pantelimon, în 9 august (stil vechi), baluri mascate, jocuri sportive (meci de volei), șezători²². S-au străduit să le dea și hrană spirituală, organizând prelegeri sau discuții de grup, având ca invitați clerici și laici. Pentru aceste lucruri, atunci când vremea era frumoasă, se întâlneau la Domniță în grădină de două ori pe

¹⁶ *Ibidem*, p. 81-84.

¹⁷ Ileana, principesă de România, arhiducesă de Austria, *Trăiesc din nou*, traducere din engleză de Agra Baroti-Gheorghe, prefață de Al. Paleologu, *Credință lăuntrică, Introducere la Rugăciunea lui Iisus, Tatăl Nostru*, traducere din engleză de Mihaela Skultéty-Myer, București, Editura Humanitas, 2005, p. 264.

¹⁸ Biblioteca Academiei Române (în continuare B.A.R.), Arhiva 1156, *Cronica taberei de la Bran din august 1947*, nepaginat.

¹⁹ Vezi Nicoleta Petcu, *Asociația Creștină a Femeilor Române și casa mare din Bran a reginei Maria a României*, în „Muzeul Național”, XXV, București, 2013, p. 259-270.

²⁰ Serviciul Arhivelor Naționale Istorice Centrale (în continuare S.A.N.I.C.), fond *Casa Regală. Principesa Ileana*, dosar II/49, f. 47.

²¹ Ileana, principesă de România, arhiducesă de Austria, *op.cit.*, p. 264.

²² B.A.R., Arhiva 1156, *Cronica taberei de la Bran din august 1947*, nepaginat.

săptămână²³. La întâlnirile lor a participat și părintele Arsenie Boca, fiind invitat de principesa Ileana. Cu toate că părintele menționează în declarația dată Securității că pe principesa Ileana a cunoscut-o doar în 1947, în jurnalul de impresii al taberei de la Bran din 1946, pe lângă însemnările principesei Ileana, ale ministrului subsecretar de stat la interne, Gheorghe Vântu etc., sunt notate în 31 august și câteva gânduri ale părintelui Arsenie Boca: *Mă declar angajat sufletește în destinul acestei tabere de tinereță încercată. Suferința, de orice fel, e crucea noastră prin care ne mântuim. Nu uitați că cele dinafară sunt p[r]e cum îngrijim să le avem înăuntru, în conștiință. Arsenie. Bran, 31. Aug. '46²⁴.*

La castel, Domnița l-a invitat pe părintele Arsenie Boca în apartamentul ei, unde au avut și discuții în legătură cu moartea lui Corneliu Zelea Codreanu, despre care principesa Ileana spunea că „l-a simpatizat și că regretă moartea lui comisă de fratele ei, Carol al II-lea, exprimând următoarele cuvinte: *România este singura țară în care succesul nu are succes*. S-a referit la succesul pe care îl avea Codreanu, însă care nu a dus la nici un succes, făcându-l vinovat în acest sens pe Carol al II-lea²⁵. Principesa Ileana era îngrijorată și de schimbările care vor fi în România și se gândea cum să rămână în țară. Pentru documentare, părintele Arsenie i-a recomandat să citească cartea „Protocoalele Înțelepților Sionului”, care era o carte interzisă (descria așa-zisele planuri de dominare a întregii lumi puse la cale de evrei, textul fiind utilizat ca material de propagandă de multe organizații și guverne antisemite, în special în Germania Nazistă și în Orientul Mijlociu) precizându-i că ceea ce se scrie cu privire la regi se va realiza²⁶.

De la Anica Todor, născută în 1927 și căsătorită Tudose, care a lucrat din 1944-1945 până în 1947 în serviciul arhiducesei Ileana, am aflat că pe Domnița, care „avea o înclinație spre călugărie”, o vizita un călugăr, pe care îl invita la discuții în salonul mare unde i-a arătat odată caseta cu bijuteriile sale, printre ele numărându-se salba, câteva ceasuri de aur și coroana²⁷, probabil diadema cu diamante și safire primită de la regina Maria și descrisă foarte frumos de principesa Ileana în memoriile sale²⁸. Salonul mare, decorat în stil *Regina Maria*, făcea parte din fostul apartament al suveranei, amenajat la etajul I al castelului Bran, care după 1938 a devenit apartamentul Domniței Ileana.

O mărturie a vizitelor făcute în 1946 de părintele Arsenie Boca la Bran o reprezintă și fotografia părintelui lângă o coloană de piatră a loggiei din curtea

²³ Ileana, principesă de România, arhiducesă de Austria, *op.cit.*, p. 265.

²⁴ B.A.R., Arhiva 1156, nepaginat.

²⁵ Apud *Părintele Arsenie Boca, obiectivul „Bratu”* (...), p. 84.

²⁶ *Ibidem*, p. 84-85.

²⁷ Potrivit informațiilor preluate în 2005 de la Anica Tudose (n. 1927 - m. 12.12.2006), Bran-Sohodol.

²⁸ Ileana, principesă de România, arhiducesă de Austria, *op.cit.*, p. 22-23.

interioară a castelului, dăruită nepoatei sale, Zoe Daian, și datată 10 noiembrie 1946²⁹.

La etajul al III-lea al castelului Bran, în salonul de muzică, unde era amenajată și biblioteca, principesa Ileana avea un pian Bösendorfer, fabricat la Viena, moștenit de la mama sa. Probabil părintele Arsenie l-a văzut, dar nu cunoaștem dacă a cântat la el cu prilejul vizitelor la castel. Referitor la informația publicată în volumul cu mărturii despre părintele Arsenie Boca, *Fiți îngăduitori cu neputințele oamenilor*, aș face unele precizări în legătură cu relatarea despre pianul din casa doamnei Zoe Daian, la care a cântat și părintele Arsenie Boca, și care ar proveni din castelul Bran, fiind dăruit de principesa Ileana, când a fost nevoită să plece în exil, maestrului de vânatoare al Casei Regale, colonelului Ciorogaru, care apoi l-a vândut lui Vasile Crucin, tatăl Zoei Daian³⁰. După abdicarea regelui Mihai I din 30 decembrie 1947, castelul Bran a fost confiscat de autoritățile comuniste, iar Domnița nu a mai putut să dispună de înstrăinarea obiectelor din castel, având voie să ia numai lucruri personale. „O comisie de control a sosit să ne supravegheze cu grijă, ca nu cumva să *furăm* ceva din proprietatea noastră”³¹, mărturisea Domnița în memoriile sale. În plus, pianul apare menționat în inventarul bunurilor aflate în castelul Bran la data de 31 decembrie 1947, întocmit de reprezentanții regimului comunist (poziția 462, pian Bösendorfer lustruit maro, cu două pedale, în valoare de 50.000 de lei)³², precum și, mai târziu, în inventarul cu obiectele aflate în castelul Bran la data de 31 martie 1958 (poziția 374, pian Bösendorfer lustruit maro, cu două pedale, în valoare de 50.000 de lei)³³, iar în lista anexă a copiei nesemnate a Ordinului Ministerului Învățământului și Culturii nr.1733/22.07.1960, aflată în arhiva Muzeului Național Bran, se menționează printre obiectele transferate în administrarea Secretariatului General al Consiliului de Miniștri și pianul Bösendorfer.

Părintele Arsenie Boca a fost invitat de principesa Ileana nu doar la Bran, ci și la București, unde a fost de vreo trei ori, fiind găzduit în casa arhiducesei din cartierul Băneasa³⁴.

²⁹ *Părintele Arsenie Boca la Castelul Bran, în 1946 și 1947*, în www.anomismia.wordpress.com.

³⁰ Părintele Arsenie Boca, *Fiți îngăduitori cu neputințele oamenilor*, volum coordonat de Romeo Petrașciuc, apărut cu binecuvântarea ÎPS Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, Sibiu, Editura Agnos, 2013, p. 16.

³¹ Ileana, principesă de România, arhiducesă de Austria, *op.cit.*, p. 351.

³² A.N.R., fond *Ministerul Artelor și Informațiilor. Direcția Administrativă*, dosar 439/1948, f. 44.

³³ Arhiva Muzeului Național Bran, *Inventar privind obiectele din castelul Bran la data de 31 martie 1958*, p. 24.

³⁴ Apud *Părintele Arsenie Boca, obiectivul „Bratu”* (...), p. 85.

Casa din București-Băneasa, din strada *Regina Maria* nr.1, avea două etaje, instalații moderne, printre care și un calorifer, grădină și curte. Princesesa Ileana intenționa să cumpere imobilul de la căpitanul-comandor S. Vlassopol, în primul rând pentru arhiducesele Maria-Ileana și Alexandra, care în toamna anului 1945 au fost primite la Liceul de Fete „Sfânta Maria” din București, condus de maicile catolice, pentru a sta în timpul anului școlar, cu excepția vacanțelor mai lungi³⁵. De la 1 iunie 1946, princesesa Ileana se obliga să plătească toate impozitele și taxele aferente imobilului, precum și întreținerea lui, iar în caz de neperfectare, din orice cauză, a cumpărării acestuia, se obliga să pună la dispoziție clădirea, imediat la cererea proprietarului³⁶. Cu privire la casa din București, princesesa Ileana își amintea că: „A fost o mare bucurie să aranjăm noua căsuță și am simțit că era un avantaj să ne putem întâlni și cu dușmanii, și cu prietenii când doream, fără a compromite pe nimeni. În plus, casa era și un loc bun pentru a depozita lucrurile, căci primeam ajutoare tot mai generoase, [...] provizii de care puteam dispune în mod neoficial sau puteam să le trimit celor în ilegalitate”³⁷. Potrivit inventarului cu mobilierul „Casei Domniței, București, Băneasa, str. *Regina Maria* N° 1” imobilul avea următoarea componență: un birou, un antreu, o garderobă, un hol la parter, sufrageria, o scară principală, un hol la etajul I, dormitorul Domniței, baia Domniței, dormitorul lui Arnold Bittermann, secretarul și șoferul princesei, dormitorul princeselor Minola și Alexandra, un antreu la etajul I, o cameră mică tot la etajul I, folosită ca dormitor de Constantin Soare, o baie la etajul I, o terasă, apoi o toaletă, o spălătorie, două camere și o baie la etajul al II-lea, o călcatorie, un oficiu, o bucătărie și o cămară³⁸. Unele obiecte din interioare erau aduse de la Bran, cum ar fi: *Madonna* din lemn aurit și cele patru statuete din bronz aflate în holul de la parter, o ladă mare sculptată, două sfeșnice sculptate, un vas de alamă pentru flori, un tablou de perete reprezentând-o pe regina Maria și o icoană din dormitorul Domniței, o icoană aurită, o icoană de argint și un divan cu saltea de lână din dormitorul lui Bittermann, o icoană cu o cruce de metal, divanul dublu cu saltea de lână din dormitorul arhiduceselor Maria-Ileana și Alexandra, un bust de femeie aflat în antreul de la etajul I și divanul cu saltea din dormitorul lui Soare³⁹. Constantin Soare (1897-1988), castelan la castelul Bran, era adesea luat de princesă la casa din București, unde avea repartizat și un dormitor. Uneori Constantin Soare și Anica Todor serveau oaspeții la masa princesei din casa de la București⁴⁰.

³⁵ Ileana, princesă de România, arhiducesă de Austria, *op.cit.*, p. 275 și 301.

³⁶ A.N.R., fond *Casa Regală. Princesesa Ileana*, dosar nr. 344/1946-1947. f. 3.

³⁷ Ileana, princesă de România, arhiducesă de Austria, *op.cit.*, p. 301.

³⁸ A.N.R., fond *Casa Regală. Princesesa Ileana*, dosar 344/1946-1947, f. 12-18.

³⁹ *Ibidem*, f. 12-15.

⁴⁰ Potrivit informațiilor preluate în 2005 de la Anica Tudose (n. 1927-m. 12.12.2006), Bran-Sohodol.

În volumul *Trăiesc din nou*, principesa Ileana mărturisește că în vara anului 1946, după zilele petrecute în Oltenia, a cumpărat „o casă micuță dar plăcută în București”⁴¹. Totuși, conform documentelor din 1947, Domnița nu a mai cumpărat casa, dar a folosit-o integral până la 15 mai 1947⁴², mobilierul și celelalte obiecte din casa comandorului Vlassopol fiind predate în 18 mai 1947 de Horea Partene, delegatul Casei *ASI Principesa Ileana a României*, avocatului Brumă, delegatul comandorului Vlassopol⁴³.

Cât timp a stat părintele în casa din Băneasa, Domnița Ileana primea diferite vizite, dar acei vizitatori nu au fost prezentați părintelui Arsenie⁴⁴. În schimb, părintele Arsenie Boca și Domnița Ileana au fost în vizită la diferiți cunoscuți ai principesei din București, bolnavi, printre care și mama mareșalului Ion Antonescu, care era foarte tulburată de moartea fiului ei (1 iunie 1946) și căreia părintele i-a recomandat să nu se răzvrătească împotriva lui Dumnezeu, sugerându-i ca duhovnic pe preotul Gala Galaction⁴⁵. Acolo a cunoscut-o părintele și pe soția mareșalului, Maria Antonescu, care „se plângea că o duce greu, că este părăsită de toți cunoscuții și nu are cu ce se întreține”⁴⁶. În memoriile sale, *Trăiesc din nou*, principesa Ileana mărturisește că ultima dată când a văzut-o pe bătrâna mamă a lui Antonescu a fost la câteva zile după moartea fiului său, când aceasta „stătea pe balconul casei sale, îmbrăcată în negru, cu lacrimile curgându-i încet din ochii fără lumină”⁴⁷. Momentul ar corespunde cu vizita făcută împreună cu părintele Arsenie Boca, însă nu amintește nimic despre părinte, ca de altfel în tot cuprinsul volumului, considerând probabil că dacă ar povesti, ar fi primejdios și ar pune în pericol viața părintelui, la fel ca a multor oameni care încă se aflau în România⁴⁸. În schimb, în *Introducere la rugăciunea lui Iisus*, principesa Ileana amintește de părintele Arsenie, totuși fără să îl numească, menționând că: „în micuța mănăstire Sâmbăta, ascunsă în inima codrului întunecat, în bisericuța albă ce se oglindea în lacul montan ca de cleștar, am întâlnit un călugăr ce practica rugăciunea inimii”⁴⁹.

Ca urmare a renovării bisericii ortodoxe române *Sfânta Treime* din Brașov-Tocile în perioada 1944-1945, prilej cu care a fost restaurată și pictura realizată de Constantin Lecca (1807-1887) și Mișu Popp (1827-1892), în 15 septembrie 1946 are loc resfințirea lăcașului de cult de către mitropolitul Nicolae Bălan, însoțit de

⁴¹ Ileana, principesă de România, arhiducesă de Austria, *op.cit.*, p. 299.

⁴² A.N.R., fond *Casa Regală. Principesa Ileana*, dosar nr. 344/1946-1947, f. 83.

⁴³ *Ibidem*, f. 84-87.

⁴⁴ Apud *Părintele Arsenie Boca, obiectivul „Bratu”* (...), p. 85.

⁴⁵ *Ibidem*, p. 85-86.

⁴⁶ *Ibidem*, p. 86.

⁴⁷ Ileana, principesă de România, arhiducesă de Austria, *op.cit.*, p. 311.

⁴⁸ *Ibidem*, p. 269.

⁴⁹ *Ibidem*, p. 381.

un sobor de 26 preoți⁵⁰, printre aceștia numărându-se și părintele Arsenie Boca⁵¹. La eveniment participă, alături de numeroși credincioși, și principesa Ileana a României, împreună cu soțul său, arhiducele Anton de Habsburg. Potrivit adresei din 28 octombrie 1946, „pentru a eterniza momentul istoric al descălecării” altețelor lor imperiale la Brașov, în 15 septembrie 1946, și „pentru a face cât mai evidentă dragostea cu care conștiința românească din Cetatea lui Coresi a întâmpinat Înălții oaspeți cu prilejul sfințirii Bisericii *Sft. Treime Brașov-Tocile*”, preotul Valeriu Voineag, parohul bisericii, găsește necesar a dăruii arhiducesei Ileana de Austria și arhiducelui Anton de Habsburg un album, o sfântă icoană a Maicii Domnului și o candelă⁵².

La 27 iunie 1947, părintele Arsenie Boca și preotul din Bran, Ioan Lascu, au fost invitați să facă slujba „la așezarea pietrei fundamentale a capelei din curtea spitalului de la Bran”⁵³. În bisericuța de piatră din curtea Spitalului *Inima Reginei*, copie a capelei *Stella Maris* de la Balcic, principesa Ileana dorea să așeze inima mamei sale, regina Maria a României, adusă în august 1940 de la Balcic și înmormântată într-un sicriu de marmură, într-o nișă de piatră, la poalele Măgurii Branului.

În jurnalul său, scris în perioada 1944-1947, Domnița Ileana îl considera pe părintele Arsenie Boca un „prieten deosebit”⁵⁴, iar potrivit relatărilor lui Dan Lucinescu, principesa „spunea despre părintele Arsenie că țara lui nu a știut să-l prețuiască la reala lui valoare; în loc să fie lăsat să lumineze mințile studenților la universități și ale oamenilor la mănăstiri, a fost surghiunit și ținut în umbră”⁵⁵.

Întâlnirile părintelui Arsenie Boca cu principesa Ileana a României au durat până în noiembrie 1947⁵⁶. Când a fost silită să plece din România, la începutul lunii ianuarie a anului 1948, principesa Ileana i-a lăsat părintelui Arsenie o scrisoare de mulțumire, în care menționa că părintele a fost „o lumină în viața ei”, scrisoarea fiindu-i adusă părintelui Arsenie de Maria Ciolac⁵⁷.

Sunt nenumărate mărturiile credincioșilor care îl priveau pe părintele Arsenie ca pe un profet. Prof. Fl. Ghițescu din Brașov relatează că, spre marea uimire a unor credincioși, în anul 1946, părintele Arsenie, care o vizitase pe

⁵⁰ Vasile Oltean, *Configurația istorică și bisericească a Brașovului (sec. XIII-XX)*, Sibiu, Editura Andreiana, 2010, p. 289.

⁵¹ Adrian Nicolae Petcu, *Mitropolitul Nicolae Bălan, principesa Ileana și Arsenie Boca la începutul regimului comunist*, în www.ziarullumina.ro, miercuri 14 august 2013.

⁵² A.N.R., fond *Casa Regală. Principesa Ileana*, dosar II/49, f. 48.

⁵³ Apud *Părintele Arsenie Boca, obiectivul „Bratu” (...)*, p. 84.

⁵⁴ Cf. Nicolae Pepene, Emil Stoian, *Inima Reginei Maria*, Brașov, Editura Illustratis, 2005, p. 176.

⁵⁵ Dan Lucinescu, *op.cit.*, p. 97.

⁵⁶ Apud *Părintele Arsenie Boca, obiectivul „Bratu” (...)*, p. 86.

⁵⁷ *Ibidem*, p. 86-87.

principesa Ileana la Bran în vara aceluși an, le-a spus despre Domnița că „și ea va îmbrăca haina aceasta” (era vorba de haina călugărească)⁵⁸. Și într-adevăr, după doi ani de la pierderea fiicei sale Maria-Ileana, dispărută împreună cu soțul ei într-un accident de avion în 1959, principesa Ileana a României hotărăște să intre în lumea monahală, devenind novice la o mănăstire de maici ortodoxe ruse din Franța, Mănăstirea „Acoperământul Maicii Domnului” din Bussy-en-Othe, iar peste șase ani, călugăriță ortodoxă cu numele de Maica Alexandra. Adâncă ei credință ortodoxă și marea dragoste pentru Iisus Hristos au ajutat-o să treacă peste toate problemele vieții, devenind, mai târziu, stareță la Mănăstirea „Schimbarea la Față” din Elwood City, Pennsylvania (Statele Unite ale Americii), lăcaș de cult ortodox ridicat din banii săi și din colectele pe care le-a strâns, care a fost sfințit în 28 septembrie 1968.

---

⁵⁸ *Alte mărturii despre Părintele Arsenie Boca*, apărută cu binecuvântarea ÎPS Dr. Laurențiu Streza, Mitropolitul Ardealului, Făgăraș, Editura Agaton, 2008, p. 109.

Fig. 1. Părintele Arsenie Boca. Pictură în frescă, Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, 31.10.2009.

Father Arsenie Boca. Fresco, "Brancoveanu" Monastery, Sambata de Sus, October 31st, 2009.

Fig. 2. Părintele Arsenie Boca în curtea interioară a castelului Bran, 1946 (imagine publicată de preotul Nicolae Streza în *Mărturii despre părintele Arsenie*, Editura Credința strămoșească, 2007).

Father Arsenie Boca in the inner courtyard of Bran Castle, 1946 (image published by Priest Nicolae Streza in "Mărturii Despre Parintele Arsenie", Credința Strămoșească Publishing House, 2007).

Mă declar angajat nepretenț
în testimul acestei Tabere
de tineretă încercată.
Sufărul, de orice fel,
e crucea noastră prin
care ne mântuim.
Nu uitati că cele din afară
sunt pe care grijim să le avem
înaintea, în conștiință,
Arsenie.
Borau,
31. Aug. 46.

Fig. 3. Însemnarea părintelui Arsenie Boca din jurnalul taberei din Bran a tinerelor refugiate din Basarabia, 31.08.1946.
Father Arsenie Boca's note in the journal of the Bran camp organized for the young refugees from Bessarabia, August 31st, 1946.

Fig. 4. Princesasa Ileana a României în dormitorul său de la castelul Bran, purtând diadema cu safire și diamante, 1945 (imagine publicată în volumul: Ileana, princesă de România, arhiducesă de Austria, *Trăiesc din nou*, Editura Humanitas, București, 2005).

Princess Ileana of Romania in her bedroom from Bran Castle, wearing the diamond and sapphire tiara, 1945 (image published in the volume: Ileana, Princess of Romania, Archduchess of Austria, "I Live Again", Humanitas Publishing House, Bucharest, 2005).

Fig. 5. Salonul mare din castelul Bran, unde părintele Arsenie Boca a purtat discuții cu principesa Ileana (Fotografie, Biblioteca Națională a României – Fond Colecții Speciale).

The Great Salon of Bran Castle, where Father Arsenie Boca had lead discussions with Princess Ileana (Photograph, National Library of Romania – Special Collection Fund).

Fig. 6. Gimnaziul din Bran, care a adăpostit taberele tinerelor refugiate din Basarabia (Carte poștală ilustrată, Muzeul Național Bran – Fond Documentar).

Bran gymnasium, which housed the camp of the young women refugees from Bessarabia (Postcard, National Museum of Bran – Archive Fund).

Fig. 7. Capela din Bran a cărei piatră de temelie a fost sfințită de părintele Arsenie Boca în anul 1947.
The chapel from Bran whose stone foundation was sanctified by Father Arsenie Boca in 1947.

Fig. 8. Maica-stareță Alexandra
(Carte poștală ilustrată).
Abbess Alexandra (Postcard).